

Bruxelles, 2. srpnja 2026.
(OR. en)

11490/26

**Međuinstitucijski predmet:
2026/0178 (NLE)**

**ENV 902
PECHE 281**

PRIJEDLOG

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Datum primitka:	2. srpnja 2026.
Za:	Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	COM(2026) 333 final
Predmet:	Prijedlog ODLUKE VIJEĆA o stajalištu koje treba zauzeti u ime Europske unije u vezi s pitanjima koja su u njezinoj nadležnosti na sljedeće tri sjednice Međunarodne komisije za kitolov, uključujući povezane sastanke između sjednica

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2026) 333 final.

Priloženo: COM(2026) 333 final

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 2.7.2026.
COM(2026) 333 final

2026/0178 (NLE)

Prijedlog

ODLUKE VIJEĆA

o stajalištu koje treba zauzeti u ime Europske unije u vezi s pitanjima koja su u njezinoj nadležnosti na sljedeće tri sjednice Međunarodne komisije za kitolov, uključujući povezane sastanke između sjednica

OBRAZLOŽENJE

1. PREDMET PRIJEDLOGA

Ovaj se prijedlog odnosi na odluku o utvrđivanju stajališta koje treba zauzeti u ime Unije na sljedeće tri sjednice Međunarodne komisije za kitolov (IWC) u okviru Međunarodne konvencije za regulaciju kitolova (ICRW)¹ 2026., 2028. i 2030., uključujući sastanke i mjere između sjednica povezane s predviđenim donošenjem (1) izmjena Dodatka ICRW-u i (2) rezolucija i odluka IWC-a.

2. KONTEKST PRIJEDLOGA

2.1. Međunarodna konvencija za regulaciju kitolova (ICRW)

Cilj je Međunarodne konvencije za regulaciju kitolova („Sporazum”) osigurati očuvanje i održivo upravljanje kitovima na globalnoj razini. Sporazum je stupio na snagu 10. prosinca 1948.

ICRW sadržava pravno obvezujući „Dodatak”² kojim se određuju zaštićene i nezaštićene vrste te otvorene i zatvorene vode (uključujući područja rezervata) i utvrđuju ograničenja ulova za komercijalni kitolov i kitolov za vlastitu potrošnju. ICRW uređuje i kitolov za potrebe znanstvenih istraživanja. U ovom se kontekstu Dodatkom propisuje da vlade ugovornice moraju prije izdavanja znanstvenih dozvola Znanstvenom odboru podnijeti prijedloge za njihov pregled. Dozvole izdaju pojedinačne zemlje.

U kontekstu ICRW-a i u cijelom ovom prijedlogu svako upućivanje na kitove tumači se kao upućivanje na vrste navedene u dijelu I. Dodatka ICRW-a (svi kitovi usani te glavata ulješura³). Svi ostali kitovi zubani, uključujući dupine, pliskavice i odontocete kao što su bjelogrli dupini (*Globicephala melas* i *Globicephala macrorhynchus*), nisu obuhvaćeni Dodatkom.

Međutim, pojmom „kitovi” u ovom se prijedlogu namjerno upućuje na cijeli red Cetacea⁴, uključujući male kitove (dupine, pliskavice i druge kitove zubane), kako bi se uzeo u obzir širi opseg zaštite predviđene pravom Unije kao i činjenica da se pomoćna tijela, fondovi i druge inicijative IWC-a bave pitanjima očuvanja i upravljanja koja se odnose na sve kitove.

Nadalje, korištenje pojma „kitolov” u ovom Prijedlogu temelji se na pravu Unije, konkretno na Direktivi o staništima⁵, utoliko što obuhvaća namjerno uznemiravanje, hvatanje ili ubijanje kitova i dupina.

Članstvo u ICRW-u ograničeno je na vlade pa zbog toga Europska unija ima samo status promatrača⁶. Trenutno su 24 države članice EU-a stranke Sporazuma⁷.

¹ <https://archive.iwc.int/?r=3607>.

² <https://archive.iwc.int/?r=3606>.

³ Glavata ulješura pripada podredu kitova zubana. Ostali kitovi zubani su kljunati kitovi, kljunate ulješure, kitovi ubojice i bjelogrli dupini. Vidjeti Dodatak ICRW-u, dio I. „Tumačenje”.

⁴ Red Cetacea obuhvaća sve kitove, dupine i pliskavice i podijeljen je na dva već navedena podreda: kitove usane i kitove zubane. Ta dva podreda zajedno obuhvaćaju više od 90 postojećih vrsta u svjetskim oceanima.

⁵ SL L 206, 22.7.1992., str. 7.

2.2. Međunarodna komisija za kitolov (IWC)

Tijelo koje upravlja provedbom ICRW-a je Međunarodna komisija za kitolov, koja se sastaje svake dvije godine. U skladu s člankom III. stavkom 1. ICRW-a IWC se sastoji od jednog člana iz svake vlade ugovornice, a svaki član ima jedan glas. IWC obavlja svoje osnovne dužnosti koje se odnose na održivo upravljanje i očuvanje tako što na zahtjeve vlada ugovornica donosi izmjene Dodatka Konvenciji. Za izmjene je potrebna tročetvrtinska većina članova IWC-a s pravom glasa (članak III. stavak 2. u vezi s člankom V. ICRW-a). U skladu s člankom III. stavkom 2. ICRW-a druge odluke IWC-a donose se natpolovičnom većinom glasova članova IWC-a.

2.3. Predviđeni akt IWC-a

Predložena odluka Vijeća odnosi se na sljedeće kategorije akata koje Međunarodna komisija za kitolov treba donijeti na sljedeće tri dvogodišnje sjednice (koje će se održati 2026., 2028. i 2030.) i povezanim sastancima između sjednica („predviđeni akti”):

1. **izmjene Dodatka ICRW-u**, koje su pravno obvezujuće za vlade ugovornice u roku od devedeset dana od obavijesti Tajništva IWC-a⁸, kao što su zadržavanje ili produljenje moratorija na komercijalni kitolov, uspostava ili modifikacija rezervata za kitove te utvrđivanje odredaba za starosjedilački kitolov za vlastitu potrošnju;
2. **rezolucije, preporuke i odluke IWC-a**, na primjer o donošenju mjera za očuvanje i dobrobit, o poštovanju, provedbi i primjeni odredaba Dodatka, akreditaciji promatrača, sudjelovanju civilnog društva i reformi upravljanja.

3. STAJALIŠTE KOJE TREBA ZAUZETI U IME UNIJE

3.1. Sadržaj i obrazloženje predloženog stajališta koje treba zauzeti u ime Unije

3.1.1. Komercijalni kitolov, mali obalni kitolov i kriteriji za znanstvene dozvole

IWC regulira komercijalni kitolov. Godine 1982. je odlučio da bi od 1986. nadalje trebao postojati moratorij na komercijalni kitolov svih vrsta i populacija kitova⁹.

Unija bi trebala podupirati zadržavanje i potpunu provedbu moratorija na komercijalni kitolov. Moratorij ima važnu ulogu u zaštiti populacija kitova već gotovo četiri desetljeća. Njime se osigurava ključna zaštita kitova i doprinosi oporavku određenih populacija. Druge populacije još su na kritično niskim razinama zbog sve većih prijetnji koje nisu povezane s kitolovom, kao što su zapetljavanje u ribolovni alat, sudari s brodovima, onečišćenje (među

⁶ Za izmjenju ICRW-a kojom bi se EU-u omogućilo da postane član sve vlade ugovornice IWC-a morale bi ratificirati protokol. Komisija je 1992. donijela prijedlog za pregovore o pristupanju EU-a Konvenciji, ali Vijeće nije poduzelo daljnje korake u vezi s tim (nacrt Odluke Vijeća o ovlašćivanju Komisije za pregovore, u ime Zajednice, o protokolu o izmjeni Međunarodne konvencije za regulaciju kitolova, Washington, 2. prosinca 1946., COM (92) 316).

⁷ Austrija, Belgija, Bugarska, Cipar, Češka, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Hrvatska, Irska, Italija, Litva, Luksemburg, Mađarska, Nizozemska, Njemačka, Poljska, Portugal, Rumunjska, Slovačka, Slovenija, Španjolska i Švedska.

⁸ Članak I. stavak 1. u vezi s člankom V. stavkom 3. ICRW-a.

⁹ Vidjeti točku 10. podtočku (d) Dodatka ICRW-u (o uvođenju moratorija na hvatanje, ubijanje ili obradu kitova, osim patuljastih kitova, koje obavljaju brodovi tvornice ili kitolovci povezani s brodovima tvornicama) i točku 10. podtočku (e) (o utvrđivanju potpune zabrane kitolova za sve stokove za pelagijsku sezonu 1986. i obalnu sezonu 1986. te nakon toga).

ostalim podvodna buka i plastika) i propadanje staništa. Zaštita tih populacija od dodatnog pritiska komercijalnog kitolova i u budućnosti ključna je za njihov oporavak.

Osim toga, Unija bi trebala ustrajati na tome da se sprečavanje prekomjernih ograničenja ulova strogo provodi u okviru revidiranog postupka upravljanja koji je preporučio Znanstveni odbor IWC-a. Island, Norveška i Japan, koji sami utvrđuju svoja ograničenja ulova, tvrde da su njihove metode za procjenu održivih ograničenja ulova u skladu s ograničenjima koja je odredio IWC. Međutim, treba napomenuti da nijedno od njihovih ograničenja nije utvrđeno ni odobreno u okviru IWC-ova konzervativnijeg revidiranog postupka upravljanja¹⁰.

Djelotvorni nacionalni instrumenti trebali bi osigurati da se obveze moratorija doista poštuju. Unija bi stoga trebala podupirati i poticati ugovorne stranke u donošenju dodatnih mjera usklađivanja, uključujući:

- nadzor države luke: zabranu ulaska, iskrcaja, opskrbe gorivom ili drugih usluga bilo kojem plovilu koje obavlja komercijalne aktivnosti kitolova bez odobrenja IWC-a,
- zabrane na nacionalnoj razini: nacionalne pravne odredbe kojima se gospodarskim subjektima u nadležnosti država članica zabranjuje sudjelovanje u aktivnostima, podupiranje ili financiranje komercijalnog kitolova protivno moratoriju.

Akteri koji podupiru kitolov često navode da je moratorij na komercijalni kitolov nametnuo neopravdane poteškoće obalnim zajednicama kojima je kitolov važan u prehrambene i kulturne svrhe. To je bio glavni argument dosadašnje kampanje Japana da IWC uvjeri da dopusti mali obalni kitolov¹¹, što bi u stvarnosti omogućilo djelomično ukidanje moratorija. S tim su povezani prijedlozi da se kitolov definira kao ključan čimbenik za sigurnost opskrbe hranom i prehrane, a kitovi priznaju kao održiv izvor hrane u okviru IWC-a.

EU bi trebao podržati stajalište da mjere očuvanja, uključujući moratorij, ne ugrožavaju sigurnost opskrbe hranom, nego osiguravaju dugoročnu održivost morskih ekosustava. Osim toga, pitanjima sigurnosti opskrbe hranom već se bavi Organizacija za hranu i poljoprivredu Ujedinjenih naroda pa bi IWC-ovo priznavanje kitova kao izvora hrane znatno promijenilo mandat te organizacije. Fokus IWC-a mora i dalje biti upravljanje populacijama kitova za potporu zdravlju i održivosti ekosustava, a ne komercijalni kitolov pod krinkom sigurnosti opskrbe hranom.

U tom bi se kontekstu Unija trebala usprotiviti prijedlozima kojima se uvode nove kategorije kitolova i podržati zaključak Međunarodnog suda iz njegove presude od 31. ožujka 2014. o kitolovu na Antarktici¹² da se Sporazumom kitolov dijeli u tri kategorije: komercijalni kitolov i starosjedilački kitolov za vlastitu potrošnju (koji su obuhvaćeni Dodatkom) te kitolov uz posebnu dozvolu u skladu s člankom VIII. Time će se spriječiti manjkavosti u zabrani komercijalnog kitolova.

Kad je riječ o kitolovu uz posebnu dozvolu ili kitolovu u znanstvene svrhe, Unija bi trebala i dalje inzistirati da se članak VIII., kojim se dopušta kitolov uz posebnu dozvolu, ne smije

¹⁰ Npr., u veljači 2025. predsjedništvo IWC-a napomenulo je da se Znanstveni odbor IWC-a ne slaže s tvrdnjama Japana. Izvješće sa sastanka glavne uprave IWC-a od 6. veljače 2025., <https://archive.iwc.int/?r=22535>.

¹¹ Mali obalni kitolov je vrsta kitolova koju karakterizira korištenje malih plovila u lovu na male kitove (patuljaste i druge male kitove) u dnevnom ribolovu u nacionalnim vodama u komercijalne svrhe.

¹² Kitolov na Antarktici (Australija/Japan: intervenijent Novi Zeland), presuda, Međunarodni sud. Zbornik 2014., t. 229.-230. <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/148/148-20140331-JUD-01-00-EN.pdf>.

koristiti za odobravanje kitolova koji je prvenstveno komercijalan. Zloupotreba tog članka protivna je duhu moratorija i volji IWC-a kako je izražena u raznim rezolucijama.

Da bi ih Unija smatrala legitimnima na temelju članka VIII., prijedlozi za kitolov uz posebnu dozvolu moraju biti u skladu s razmatranjima Međunarodnog suda. To znači strogu usklađenost s Rezolucijom 2014-5 o kitolovu uz posebnu dozvolu¹³, kojom se propisuje da za izdavanje posebne dozvole moraju biti ispunjena dva kumulativna uvjeta: da je smrtonosno uzorkovanje u svrhu „znanstvenog istraživanja” i da se provodi samo „za potrebe” tog istraživanja.

To u praksi znači da se Znanstveni odbor uvjerio da je svaka ugovorna stranka koja želi izdati posebne dozvole: (i) dokazala da je očekivani rezultat projekta opravdan kao znanstveno istraživanje, (ii) pažljivo razmotrila može li se primjenom nesmrtonosnog uzorkovanja ispuniti cilj istraživanja, (iii) zaključila da to nije izvedivo i (iv) dokazala da su predložene veličine uzoraka strogo povezane sa znanstvenim potrebama i nisu veće od onoga što je razumno za taj znanstveni cilj.

Nijedna od triju država koje obvezuje presuda o kitolovu na Antarktici (Australija, Japan, Novi Zeland) nikad nije zatražila reviziju ili tumačenje nalaza Suda o nadležnosti IWC-a. Ta šutnja predstavlja prešutnu suglasnost da IWC legitimno može razmatrati i regulirati kitolov uz posebnu dozvolu. Unija bi stoga trebala nastaviti zagovarati pristupe kojima se jamči da su svaku posebnu dozvolu prije njezina odobrenja razmotrili Znanstveni odbor IWC-a i sam IWC i da je svaka posebna dozvola u skladu s njihovim preporukama.

3.1.2. *Očuvanje i dobrobit životinja*

Na temelju Sporazuma 2003. je osnovan Odbor za očuvanje, koji blisko surađuje sa Znanstvenim odborom na uklanjanju niza prijetnji za kitove i njihova staništa. U 2016. donesen je strateški plan (2016. – 2026.)¹⁴, popraćen planom rada¹⁵, u kojem su utvrđene prioritetne prijetnje kitovima (sudari s brodovima, morsko smeće, usputni lov, antropogeni izvori buke, kemijsko onečišćenje i klimatske promjene) i prioritetne mjere (održivo promatranje kitova, planovi upravljanja očuvanjem, rezervati, prikupljanje podataka i izvješćivanje).

U okviru svoje odlučne političke predanosti očuvanju Unija bi trebala nastaviti podupirati sve prijedloge za rezervate za kitove¹⁶. Za te prijedloge potrebna je izmjena Dodatka tročtvrtinskom većinom glasova. Da bi se dobila ta većina, bit će potrebne aktivne pripremne rasprave s glavnim akterima koji podupiru kitolov i koji obično glasaju protiv takvih izmjena – to su dionici koji iznose prigovore i rezerve te šira koalicija država koje su mobilizirali zagovornici kitolova.

Unija bi također trebala poticati veću transparentnost prijedloga o rezervatima. Odredbe Dodatka koje se odnose na rezervate trenutačno se nalaze u odjeljku III. Dodatka pod naslovom „Ulov”. Unija bi trebala poticati IWC da te odredbe uvrsti u zaseban odjeljak Dodatka.

¹³ <https://archive.iwc.int/pages/download.php?ref=3723&ext=pdf&alternative=2971&noattach=true&k=>.

¹⁴ <https://archive.iwc.int/?r=22234>.

¹⁵ <https://archive.iwc.int/pages/view.php?ref=19861&k=>.

¹⁶ U okviru ICW-a trenutačno su određena dva rezervata, u kojima je zabranjen komercijalni kitolov: rezervat u Indijskom oceanu i rezervat u Južnom oceanu. Posljednjih je godina IWC-u u više navrata podnesen i prijedlog za rezervat u južnom Atlantskom oceanu, ali dosad nije postignuta potrebna tročtvrtinska većina glasova.

Uz to, trebala bi podržati prijedloge IWC-a za poboljšanje dobrobiti kitova. Rad na dobrobiti životinja može se, među ostalim, odnositi na sprečavanje zapetljavanja, sudara s brodovima i masovnih nasukavanja, uz promatranje kitova, smanjenje onečišćenja bukom i poboljšanje metoda usmrćivanja i eutanazije.

IWC se bavi i problemima povezanim s bolestima kitova, posebno onima koje mogu biti povezane s ljudskim aktivnostima i onima koje se mogu prenijeti sa životinja na ljude. Takve bolesti mogle bi biti opasne za zajednice koje se bave starosjedilačkim kitolovom za vlastitu potrošnju ako konzumiraju proizvode od kita koji potječu iz nekomercijalnog kitolova. Unija bi trebala podržati rasprave o toj temi ako se temelje na znanosti i ako IWC-evo razmatranje tog pitanja dodaje vrijednost radu drugih foruma.

3.1.3. Starosjedilački kitolov za vlastitu potrošnju

Starosjedilački kitolov za vlastitu potrošnju ključna je komponenta regulatornog okvira IWC-a još od njegova osnivanja na temelju Sporazuma. S obzirom na to da se ne smatra komercijalnim kitolovom, starosjedilački kitolov za vlastitu potrošnju ne podliježe moratoriju. ICW-ov pristup kitolovu za vlastitu potrošnju dosljedno je manje strog od pristupa komercijalnom ribolovu te se autohtonim narodima dopušta kontinuirani kitolov u kulturne i prehrambene svrhe, uključujući u razdobljima ograničenja ili zabrane komercijalnog kitolova.

Radi dosljednijeg, dugoročnijeg i manje opterećujućeg pristupa IWC je 2018. uveo novu metodologiju za određivanje kvota za starosjedilački kitolov za vlastitu potrošnju. Odredio je ograničenja ulova za sedmogodišnja razdoblja koja se automatski obnavljaju svakih šest godina ako su ispunjeni određeni uvjeti. Ti uvjeti uključuju (i) mišljenje Znanstvenog odbora da predložena ograničenja ulova neće naštetiti stokovima kitova, (ii) potvrdu da nisu potrebne nikakve promjene na temelju potreba, i (iii) usklađenost predmetne zemlje koja se bavi starosjedilačkim kitolovom za vlastitu potrošnju s odobrenim vremenskim okvirom i sa zahtjevima u pogledu informacija. Ako su ispunjeni ti uvjeti, kvote se automatski obnavljaju bez potrebe za daljnjim pregovorima¹⁷.

Kad je riječ o pravima autohtonih naroda, Unija već dugo promiče poštovanje ljudskih prava u cijelom svijetu i ima širok raspon politika relevantnih za autohtone narode¹⁸. Unija aktivno sudjeluje u raspravama IWC-a o starosjedilačkom kitolovu za vlastitu potrošnju, zalaže se za pristup aktivnostima kitolova autohtonih naroda koji se temelji na pravima i podupire poboljšanja postupka utvrđivanja ograničenja ulova za takav kitolov kao i mjere za veću uključenost autohtonih naroda u IWC-ovu postupku donošenja odluka. Unija je također izrazila potporu predloženim izmjenama terminologije IWC-a, uključujući zamjenu pojma „aborigines” (aboridžini) pojmom „Indigenous Peoples” (autohtoni narodi).

Unija promiče ljudska prava, uključujući prava autohtonih naroda, ali i prepoznaje da ta prava nisu apsolutna i da mogu podlijegati razumnim i opravdanim ograničenjima, posebno kad je riječ o pitanjima održivosti. Zbog toga Unija ističe i da sva izuzeća za starosjedilački

¹⁷ <https://iwc.int/management-and-conservation/whaling/aboriginal>.

¹⁸ EU je podržao donošenje Deklaracije UN-a o pravima autohtonih naroda (UNGA 61/295) na Općoj skupštini UN-a 2007. i završnog dokumenta (UNGA 69/2) Svjetske konferencije o autohtonim narodima održane u okviru plenarne skupštine UNGA-e na visokoj razini 2014. U oba se dokumenta naglašava da autohtoni narodi imaju pravo na resurse kojima se tradicionalno koriste te da su države dužne štiti ta prava i surađivati i savjetovati se s autohtonim zajednicama. Vijeće EU-a donijelo je 15. svibnja 2017. zaključke (dok. 8814/17, 15. svibnja 2017.) u kojima ponovno potvrđuje svoju potporu pravima autohtonih naroda i prepoznaje da je moguća učinkovitija primjena tog okvira politike u multilateralnoj suradnji, i to daljnjim unapređenjem prilika za dijalog i savjetovanje na svim razinama suradnje u EU-u.

kitolov za vlastitu potrošnju moraju biti jasno opravdana, strogo nekomercijalna i biološki održiva. Pružanje znanstvenih informacija za potporu ograničenjima ulova starosjedilačkog kitolova za vlastitu potrošnju u skladu je s IWC-ovim mandatom osiguravanja održivih praksi kitolova i upravljanja populacijama kitova na globalnoj razini.

U tom bi kontekstu stajalište Unije trebalo biti da se podrži kontinuirana provedba uspostavljenog okvira IWC-a za starosjedilački kitolov za vlastitu potrošnju, uključujući određivanje kvota za sedmogodišnja razdoblja i mehanizam automatskog produljenja donesen 2018., ako su ispunjeni dogovoreni uvjeti. Unija bi trebala i dalje podupirati pristup temeljen na pravima u kojem se uzimaju u obzir kulturne i prehrambene potrebe autohtonih naroda, ali i osigurava da su sva ograničenja ulova za starosjedilački kitolov za vlastitu potrošnju strogo nekomercijalna, znanstveno opravdana i biološki održiva. Uz to, Unija bi trebala nastaviti podupirati mjere za jačanje sudjelovanja autohtonih naroda u radu i postupcima donošenja odluka IWC-a, kao i upotrebu adekvatne terminologije koja odražava međunarodne standarde o pravima autohtonih naroda.

3.2. Dosljednost u odnosu na druge politike i inicijative Unije

Predloženo stajalište vanjsko je proširenje unutarnje pravne stečevine Unije u području okoliša koja se odnosi na kitove te sredstvo za jačanje oceanske diplomacije. Sljedeći neiscrpní popis regulatornih instrumenata posebno je bitan za kontinuiranu usklađenost međunarodnog upravljanja s visokim standardima Unije za očuvanje kitova.

- U skladu s Direktivom o staništima¹⁹ svi kitovi su vrste iz Priloga IV. zaštićene od namjernog uznemiravanja, hvatanja ili ubijanja u vodama EU-a. Predloženim stajalištem osigurava se da se ta zaštita ne smanjuje u međunarodnim ili susjednim vodama.
- EU protivljenjem komercijalnom kitolovu podupire svoju zabranu trgovine proizvodima od kitova u komercijalne svrhe na temelju Uredbe o uređenju trgovine divljim vrstama²⁰ kao i Konvencije o međunarodnoj trgovini ugroženim vrstama divljih životinja i biljaka (CITES), čije su stranke Unija i njezine države članice.
- Rad IWC-a u području očuvanja doprinosi postizanju ciljeva dobrog stanja morskog okoliša, uključujući smrtnost kitova, utvrđenih u Okvirnoj direktivi o pomorskoj strategiji (MSFD)²¹.
- Uredbom o obnovi prirode²² utvrđen je pravno obvezujući cilj obnove najmanje 20 % morskih područja Unije do 2030. Njome se osim toga propisuje i ključna obnova staništa zaštićenih morskih vrsta, uključujući kitove. Stajalište EU-a u IWC-u izravno podupire te ciljeve zalaganjem za uklanjanje vanjskih pritisaka (kao što su buka i komercijalni kitolov) koji bi inače ometali oporavak tih obnovljenih staništa.
- Unija prepoznaje ključnu ulogu kitova u kruženju hranjivih tvari („kitova pumpa”) i sekvencijaciji ugljika u njihovoj biomasi (plavi ugljik). Zaštitom tih živih ponora ugljika od pritisaka kitolova i degradacije okoliša stajalište Unije doprinosi njezinim

¹⁹ SL L 206, 22.7.1992., str. 7.

²⁰ SL L 61, 3.3.1997., str. 1.

²¹ SL L 164, 25.6.2008., str. 19.

²² SL L, 29.7.2024., str. 14.

ciljevima u pogledu prirodne sekvestracije ugljika, a time i njezinim ciljevima klimatske neutralnosti u skladu s Europskim zakonom o klimi²³.

U ovom kontekstu valja istaknuti i inicijative navedene u nastavku.

- U Strategiji EU-a za bioraznolikost do 2030.²⁴ utvrđen je cilj pravne zaštite 30 % i stroge zaštite 10 % mora EU-a. Potpora rezervatima i upravljanju temeljenom na ekosustavu u skladu je s tim ciljevima.
- Unija podupire rad u okviru IWC-a na poboljšanju kitolova u smislu dobrobiti kitova, među ostalim razvojem i primjenom najhumanijih postojećih metoda lova i ubijanja, što kraćim trajanjem umiranja i osiguravanjem minimalne boli, stresa i patnje koje se mogu izbjeći. Taj je pristup u skladu sa širom predanošću Unije dobrobiti životinja i s člankom 13. UFEU-a, u kojem se životinje priznaju kao čuvstvena bića. U skladu s tim Unija promiče primjenu najviših mogućih standarda dobrobiti u kontekstu aktivnosti kitolova odobrenih u okviru IWC-a.
- Donošenjem stabilnog višegodišnjeg stajališta u IWC-u Unija osigurava da su njezine međunarodne obveze u pogledu kitova usklađene sa sveobuhvatnim pristupom Europskog pakta o oceanima²⁵ i spremne za integraciju u predstojeći akt o oceanima. Stajalište Unije u IWC-u služi kao strateški most između međunarodne oceanske diplomacije i upravljanja temeljenog na ekosustavu i osigurava da se zaštita kitova ne smatra samo lokalnim pitanjem očuvanja, već i ključnom komponentom globalnog zdravlja oceana, otpornosti na klimatske promjene i upravljanja zajedničkim pomorskim prostorom koje se temelji na pravilima.
- Budući da su Unija i njezine države članice stranke Sporazuma na temelju Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora o očuvanju i održivom korištenju morske bioraznolikosti na područjima izvan nacionalne jurisdikcije (Sporazum o BBNJ-u), Unija je predana poticanju međusektorske suradnje. Zalaganje Unije za rezervate za kitove i ublažavanje kumulativnih učinaka na kitove u IWC-u u kombinaciji su praktičan mehanizam za provedbu okvira Sporazuma o BBNJ-u. Time se osigurava da IWC doprinosi globalnoj mreži upravljačkih alata za pojedina područja i zaštiti bioraznolikosti na otvorenom moru.
- Budući da su Unija i njezine države članice također stranke Konvencije o zaštiti migratornih vrsta divljih životinja (CMS), Unija pridaje posebnu važnost zaštiti migratornih vrsta kitova na cijelom njihovom arealu. IWC ima važnu ulogu u unapređivanju ciljeva CMS-a jer promiče koordinirano međunarodno djelovanje za uklanjanje prijetnji kitovima, uključujući degradaciju staništa, kumulativne učinke ljudskih aktivnosti i druge pritiske koji utječu na migratorne vrste u nacionalnim jurisdikcijama i područjima izvan nacionalne jurisdikcije.
- Predloženo stajalište može doprinijeti i ispunjavanju Unijinih obveza iz Globalnog okvira za bioraznolikost iz Kunminga i Montreala. Promicanjem programa koji se temelji na očuvanju Unija radi na ispunjenju cilja br. 3 (cilj „30x30”) putem određivanja i učinkovitog upravljanja rezervatima za kitove, kao i cilja br. 4, kojim se zahtijevaju hitne mjere upravljanja kako bi se zaustavilo izumiranje ugroženih vrsta izazvano ljudskim djelovanjem i potaknuo njihov oporavak. Budući da su i

²³ SL L 243, 9.7.2021., str. 3., 5.

²⁴ COM(2020) 380 final, 20.5.2020., str. 4.

²⁵ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija, „Europski pakt o oceanima”, COM(2025) 281 final.

Unija i države članice stranke Konvencije o biološkoj raznolikosti (CBD), IWC je i dalje bitan forum za prenošenje tih globalnih ciljeva u konkretne mjere.

3.3. Isključiva vanjska nadležnost

Nadležnost Unije za donošenje predloženog stajališta isključiva je u skladu s člankom 3. stavkom 2. UFEU-a. U skladu s tom odredbom Unija ima isključivu nadležnost za sklapanje međunarodnog sporazuma – ili donošenje akata u okviru tijela osnovanog takvim sporazumom – u mjeri u kojoj ti akti mogu utjecati na zajednička pravila ili izmijeniti njihov opseg.

Prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda takav rizik od utjecaja postoji ako su međunarodne obveze dio područja koje je već velikim dijelom obuhvaćeno pravilima Unije²⁶. To je slučaj sa zaštitom kitova, za koju je Unija uspostavila sveobuhvatan i strog pravni okvir, kako je prikazano u odjeljku 3.2. (vidjeti popis relevantnih regulatornih instrumenata).

Unutarnja pravila Unije čine koherentan sustav stroge zaštite kojim se državama članicama ne pruža mogućnost za donošenje različitih standarda. Budući da se aktima IWC-a, kao što su izmjene Dodatka ICRW-u, uređuju aktivnosti (hvatanje, ubijanje i trgovina) koje su zabranjene unutarnjim zakonodavstvom Unije, svaka međunarodna odluka o tim pitanjima nužno je obuhvaćena područjem primjene tih pravila Unije, tako da prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda postoji rizik od utjecaja u smislu članka 3. stavka 2. UFEU-a²⁷. Kako je to već potvrđeno ustaljenom sudskom praksom²⁸, u tom je kontekstu činjenica da ne postoji proturječnost između akata IWC-a i prava Unije nebitna.

Prema tome, s obzirom na to da predmet predviđenih akata pripada području koje je u velikoj mjeri obuhvaćeno zajedničkim pravilima Unije, samo Unija ima pravo preuzeti takve obveze, čime se sprečava da države članice djeluju pojedinačno na način kojim bi se moglo izmijeniti područje primjene ili cjelovitost Unijina sustava zaštite.

3.4. Nužnost i poželjnost stajališta Unije

S obzirom na to da su predviđeni akti u isključivoj nadležnosti Unije na temelju članka 3. stavka 2. UFEU-a, potrebno je utvrditi stajalište Unije o tim pitanjima.

Osim toga, s obzirom na to da su kitovi i druge vrste reda Cetacea vrlo migratorne, njihovo očuvanje po svojoj je prirodi prekogranično pitanje koje države članice ne mogu pojedinačno rješavati.

Budući da Unija ima samo status promatrača u IWC-u, njezin se utjecaj maksimalno povećava samo ako 24 države članice koje su stranke ICRW-a glasuju kao jedinstveni blok.

Višegodišnji aspekt i stabilan politički pristup prethodnih odluka Vijeća (donesenih 13. prosinca 2011.²⁹ i 20. prosinca 2017.³⁰ na temelju prijedloga Komisije³¹) omogućili su Uniji

²⁶ Vidjeti npr. Mišljenje Suda 3/15 – Marakeški ugovor o olakšanju pristupa objavljenim djelima za osobe koje su slijepe, koje imaju oštećenje vida ili imaju drugih poteškoća u korištenju tiskanim materijalima, [EU:C:2017:114](#), točka 105.

²⁷ Mišljenje Suda 1/13 (Haška konvencija iz 1980.) od 14. listopada 2014., [ECLI:EU:C:2014:2303](#), točka 71. i citirana sudska praksa.

²⁸ Vidjeti npr. Mišljenje Suda 3/15 – Marakeški ugovor o olakšanju pristupa objavljenim djelima za osobe koje su slijepe, koje imaju oštećenje vida ili imaju drugih poteškoća u korištenju tiskanim materijalima, [EU:C:2017:114](#), točka 113.

²⁹ Odluka Vijeća od 13. prosinca 2011. (ST 17641 2011 COR 1) o utvrđivanju stajališta koje treba donijeti, u ime Europske unije, u vezi s predloženim izmjenama Međunarodne konvencije za regulaciju kitolova i njezina Dodatka.

i njezinim državama članicama koje su stranke ICRW-a da se proaktivnije uključe u pitanja IWC-a, brzo odgovore na zahtjeve vlada trećih zemalja i dosljedno doprinose rezultatima očuvanja. Kako bi se iskoristili taj zamah i predvidljivost, u ovom se Prijedlogu odluke primjenjuje isti pristup koji se sastoji od više sjednica na kojima se utvrđuje koordinirano stajalište Unije za sjednice IWC-a 2026., 2028. i 2030.

4. PRAVNA OSNOVA

4.1. Postupovna pravna osnova

IWC je tijelo osnovano na temelju sporazuma, konkretnije ICRW-a.

Akti koje IWC treba donijeti akti su koji proizvode pravne učinke iz sljedećih razloga:

- **izmjene Dodatka ICRW-u** proizvest će pravne učinke za države članice koje su stranke Sporazuma jer su obvezujuće na temelju međunarodnog prava u skladu s člankom I. stavkom 1. ICRW-a, kojim se predviđa da je Dodatak sastavni dio Konvencije, u vezi s člankom V. stavkom 3. ICRW-a kojim se uređuju postupak i stupanje na snagu izmjena Dodatka, osim ako vlada ugovornica podnese prigovor,
- **rezolucije, preporuke i odluke IWC-a** akti su koji proizvode pravne učinke. Kad je riječ o preporukama na temelju članka VI. Konvencije donesenima u obliku rezolucija, Međunarodni sud naveo je u svojoj presudi od 31. ožujka 2014. o kitolovu na Antarktici (Australija/Japan; intervenijent Novi Zeland) da, iako te rezolucije nisu obvezujuće, „kada se donose konsenzusom ili jednoglasno, one mogu biti relevantne za tumačenje Konvencije ili njezina Dodatka” (točka 46.). Pravno neobvezujući akt međunarodnog tijela kojim se uspostavlja naknadni sporazum stranaka o tumačenju pravno obvezujućih pravila u međunarodnom sporazumu akt je koji proizvodi pravne učinke u smislu članka 218. stavka 9. UFEU-a. Na temelju pravila J. stavka 3. Poslovnika IWC-a rezolucije se donose konsenzusom. S obzirom na navedeno, rezolucije donesene na sjednicama IWC-a na koje se odnosi ova Odluka mogu biti akti koji proizvode pravne učinke. Kad je riječ o odlukama, iz pravila E Poslovnika IWC-a proizlazi da se taj pojam odnosi na mješoviti skup akata, uključujući akte navedene u pravilu J Poslovnika, koji se odnose na izmjene Dodatka ICRW-a, preporuke na temelju članka VI. i rezolucija te „druge odluke”. Iz toga slijedi da su odluke IWC-a djelomično pravno obvezujuće, a djelomično obuhvaćene navedenim obrazloženjem rezolucija. Prema tom mišljenju, odluke donesene na sjednicama IWC-a na koje se odnosi ova Odluka mogu biti akti koji proizvode pravne učinke.

Predviđenim aktima ne dopunjuje se niti mijenja institucionalni okvir Sporazuma.

Stoga je postupovna pravna osnova za predloženu odluku članak 218. stavak 9. UFEU-a.

4.2. Materijalna pravna osnova

U kontekstu IWC-a glavni cilj i sadržaj predviđenih akata odnose se na zaštitu okoliša, a posebno na (i) osiguravanje djelotvornog međunarodnog regulatornog okvira za očuvanje kitova i upravljanje njima, (ii) jamčenje znatnog poboljšanja stanja očuvanosti kitova, i (iii)

³⁰ Odluka Vijeća od 12. prosinca 2017. (ST 14970 2017 INIT) o stajalištu koje treba zauzeti, u ime Europske unije, u vezi s pitanjima koja su u njezinoj nadležnosti, na sljedećim trima sastancima Međunarodne komisije za kitolov, uključujući povezane sastanke između sjednica.

³¹ COM(2011) 495 final i COM(2017) 463 final.

stavljanje svih aktivnosti kitolova članova IWC-a pod kontrolu IWC-a. Stoga je materijalna pravna osnova predložene odluke članak 192. stavak 1. UFEU-a.

Ovim prijedlogom materijalne pravne osnove ne dovodi se u pitanje isključiva nadležnost EU-a u području očuvanja morskih bioloških resursa u skladu s odredbama članka 3. stavka 1. točke (d) u vezi s člancima 38. i 43. te Prilogom I. Ugovoru, a time ni očuvanja svih živih vodenih resursa u okviru zajedničke ribarstvene politike³². Time se ne stvara presedan za buduće pregovore o očuvanju i upravljanju živim vodenim resursima obuhvaćenima zajedničkom ribarstvenom politikom.

4.3. Zaključak

Pravna osnova predložene odluke trebao bi biti članak 192. stavak 1. UFEU-a u vezi s člankom 218. stavkom 9. UFEU-a.

5. OBJAVA PREDVIDENOG AKTA

Budući da akti IWC-a mogu uključivati izmjene Dodatka Konvenciji, koje su obvezujuće na temelju međunarodnog prava, primjereno ih je nakon donošenja objaviti u *Službenom listu Europske unije*.

³² SL L 354, 28.12.2013., str. 22.

Prijedlog

ODLUKE VIJEĆA

o stajalištu koje treba zauzeti u ime Europske unije u vezi s pitanjima koja su u njezinoj nadležnosti na sljedeće tri sjednice Međunarodne komisije za kitolov, uključujući povezane sastanke između sjednica

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 192. stavak 1. u vezi s člankom 218. stavkom 9.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

- (1) Međunarodna konvencija za regulaciju kitolova (ICRW) („Sporazum”) stupila je na snagu 10. prosinca 1948.
- (2) U skladu s člankom III. stavkom 2. i člankom V. ICRW-a Međunarodna komisija za regulaciju kitolova (IWC) može donositi odluke, uključujući izmjene Dodatka ICRW-u. U skladu s člankom VI. ICRW-a IWC može donositi preporuke. Pravilima E i J Poslovnika IWC-a zatim se predviđa da IWC može donositi i rezolucije i druge odluke.
- (3) Očekuje se da će IWC na svojoj 70., 71. i 72. sjednici 2026., 2028. i 2030. te na svim povezanim sastancima između sjednica razmatrati i potencijalno donositi izmjene Dodatka ICRW-u i razne rezolucije, preporuke i odluke. Ti se akti mogu odnositi na reguliranje komercijalnog i znanstvenog kitolova te starosjedilačkog kitolova za vlastitu potrošnju, uspostavu i upravljanje rezervatima za kitove te donošenje mjera za očuvanje i dobrobit kitova.
- (4) Predviđeni akti IWC-a, ako se donesu, proizvodit će pravne učinke za države članice koje su stranke ICRW-a.
- (5) Unija je uspostavila sveobuhvatan unutarnji pravni okvir za zaštitu svih vrsta reda Cetacea. Temelj za stajalište Unije u IWC-u trebalo bi biti osiguravanje visoke razine zaštite kitova u skladu s unutarnjom pravnom stečevinom Unije u području okoliša i njezinim međunarodnim obvezama. To bi stajalište trebalo odražavati strateške prioritete Europskog pakta o oceanima, potvrditi bitnu ulogu zdravih populacija kitova u prirodnoj sekvestraciji ugljika i promicati najviše standarde dobrobiti životinja u skladu s priznavanjem životinja kao čuvstvenih bića na temelju članka 13. UFEU-a. Zbog toga je u interesu Unije da promiče jednaku zaštitu na globalnoj razini, kao i u okviru IWC-a, te da osigura dosljednost s politikama Unije i spriječi ugrožavanja standarda Unije.
- (6) Stoga je potrebno utvrditi stajalište koje treba zauzeti u ime Unije u IWC-u u vezi s izmjenama Dodatka ICRW-u i predviđenim rezolucijama i odlukama IWC-a koje se odnose na reguliranje komercijalnog i znanstvenog kitolova te starosjedilačkog

kitolova za vlastitu potrošnju, na uspostavu i upravljanje rezervata za kitove te na donošenje mjera za očuvanje i dobrobit kitova.

- (7) Stajalište Unije trebaju izraziti države članice zastupljene u IWC-u djelujući zajednički u interesu Unije,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Stajalište koje treba zauzeti u ime Unije na 70., 71. i 72. sjednici IWC-a, uključujući povezane sastanke između sjednica, utvrđeno je u Prilogu ovoj Odluci.

Članak 2.

Stajalište iz članka 1. izražavaju države članice zastupljene u IWC-u djelujući zajednički u interesu Unije.

Članak 3.

Manje tehničke izmjene stajališta utvrđenog u Prilogu mogu se dogovoriti bez daljnje odluke Vijeća.

Članak 4.

Ova Odluka stupa na snagu na dan donošenja.

Sastavljeno u Bruxellesu,

*Za Vijeće
Predsjednik*